

Nyhetsblad

BUS - Barn i utsatta situationer

Nr 34 • 15 februari 2016

Ett nätverk för barnforskare

BUSbladet summerar i kortformat de senaste nyheterna, rapporterna och aktiviteterna inom området Barn i Utsatta Situationer. Detta nummer av Busbladet är ett specialnummer med fokus på ensamkommande flyktingbarn.

För att läsa tidigare BUSblad eller anmäla dig för prenumeration, gå in på

<http://www.mdh.se/hvv/samverkan/projekt/busbladet-1.15951>

Nyheter

Nästan hälften barn bland asylsökande 2015

Fyrtiotre procent av de asylsökande i Sverige 2015 var barn. Under 2015 kom det något fler ensamkommande barn (35.369) jämfört med barn som kom med sin(a) vårdnadshavare (35.015). Av de ensamkommande barnen kom majoriteten från Afghanistan (23.480). Enligt Migrationsverkets statistik kom 3.777 barn från Syrien, 2.058 från Somalia, 1.939 från Eritrea och 4.115 från övriga länder (Migrationsverket, 2016).

Antalet barn som sökt asyl i Europa har ökat från knappt 145.000 år 2014 till strax över 335.000 år 2015 (Barnombudsmannen, 2016).

Därför söker så många ensamkommande barn från Afghanistan asyl i Sverige

Vissa byar i Afghanistan mer eller mindre töms på lite äldre pojkar och unga män, säger Anders Rydén, Migrationsverkets landanalytiker och expert på Afghanistan. Drygt hälften av de ensamkommande barnen kommer från Afghanistan. Det finns även en grupp afghanska ensamkommande barn som uppger att de varit bosatta i Iran. Skälen till flykten varierar

för de två grupperna. Villkoren för asylsökande i olika länder sprids snabbt via media. En stor del av de ensamkommande barnen tillhör minoritetsgruppen hazarer som är en förföljd minoritet. I Iran finns sedan årtionden tillbaka en stor flyktinggrupp från Afghanistan. De flesta av dem är hazarer. Det finns även arbetskraftsinvandrare och andra afghaner som lever i Iran under mycket otrygga villkor. Ett nytt fenomen är iranska myndigheters värvningskampanjer bland unga afghaner i Iran för att strida i Syrien. Läs mer på

<http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2016/2016-01-21-Darfor-har-sa-manga-ensamkommande-afghanska-barn-sokt-asyl-i-Sverige.html>

Majoriteten på flykt är barn och kvinnor

Unicef rapporterar att kvinnor och barn nu utgör nästan 60 procent av det totala antalet flyktingar som anländer till Europa. Bland dessa är 37 procent ensamkommande barn. Detta är en markant skillnad jämfört med i juni 2015 då 75 procent av de anländande flyktingarna var män. Att kvinnor och barn nu är i majoritet ställer förändrade krav på mottagande och stöd. Läs mer på

http://www.unicef.org/media/media_90000.html

10 000 ensamkommande barn har försvunnit

Europol, säkerhetspolisen inom EU, rapporterar att av de ensamkommande barn som under de senaste två åren kommit till Europa har över 10 000 försvunnit. Hälften av barnen har försvunnit efter att ha ankommit till Italien. Europol befarar att många

Nyhetsbladet Bus – Barn i utsatta situationer ges ut av Nätverket för socialt arbete med Barn i Utsatta Situationer – BUS, Mälardalens högskola. Nätverket är rikstäckande med syftet att främja och samordna vetenskapliga insatser inom området barn i socialt utsatta situationer.

Ansvarig utgivare: Elinor Brunnberg | **Prenumeration:** Kim Talman

Telefon: 016-15 34 94 | **Telefon:** 016-15 32 57

E-mail: elinor.brunnberg@telia.com | **E-mail:** kim.talman@mdh.se

Medskribent: Jeanette Åkerström Kördel

av dessa barn hamnat i händerna på organiserad brottslighet, där de riskerar att tvingas till prostitution och slaveri. Läs mer på <http://www.euronews.com/2016/01/31/10000-refugee-children-are-missing-says-europol/>

Barnrättsorganisationer kräver att Europeiska rådet efterlever barnkonventionen

Eurochild har i samarbete med flera andra organisationer, däribland Rädda Barnen och Unicef, skrivit ett gemensamt öppet brev till Europeiska rådet. Man ställer där krav på att barns rättigheter tas till vara och garanteras i hantering och beslutsfattande gällande flyktingströmmen till Europa. Tio punkter lyfts fram. Bland dessa är att garantera barns skydd mot diskriminering, våld, sexuella övergrepp och människohandel samt att tillgodose barns rätt till utbildning samt både fysisk och psykisk vård. Läs brevet på:

http://www.eurochild.org/fileadmin/public/04_News/Press_releases/Joint_open_letter_to_the_European_Council_Time_to_act_to_ensure_childrens_rights_in_the_EUs_migration_policy_10_action_points_30_Octobe.pdf

Förenklade HVB-regler från 1 januari 2016

Med anledning av den stora andel ensamkommande barn och unga som kommer till Sverige har reglerna för HVB (Hem för vård eller boende), förenklats från den första januari i år. De nya reglerna innebär främst att HVB-hemmen inte behöver ha föreståndare med eftergymnasial utbildning samt att reglerna om bemanning dygnet runt i alla lokaler på ett boende inte längre gäller. Ett boende kan delvis vara obemannat till exempel under den tid de boende går i skolan. Dessa nya regler ska inte gälla för HVB-hem som tar emot barn och unga med psykiska funktionsnedsättningar. Läs mer på

<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20018/2015-12-36.pdf>

Rädda Barnen ställer krav på Europa att följa barnkonventionen

Internationella Rädda Barnen ställer flera krav på EU och afrikanska stats- och regeringschefer att följa

barnkonventionen. Rädda Barnen kräver att barn alltid ska skyddas oavsett orsak till migration samt att deras rättigheter ska efterlevas. Europeiska länder uppmanas även att mera aktivt arbeta för att förändra de grundläggande orsakerna till att barn flyr till Europa från andra världsdelar. Läs mer på

<http://www.savethechildren.net/article/save-children-position-paper-ahead-valletta-summit-migration>

Barnombudsmannen granskar situationen för barn på flykt

Barnombudsmannen är kritisk till bristerna i boende för de barn som flytt till Sverige. I många fall blir barn och unga kvar på transitboende där de varken har tillgång till god mat eller den utbildning de har rätt till. Barnombudsmannen är även kritisk till att det förekommer att barnen, trots att de enligt lag har rätt att söka vård på närmaste vårdcentral, blir nekade vård. Många barn som kommer till Sverige har stora vårdbehov, eftersom mediciner och hjälpmedel ofta försvinner i flyktsituationen.

Barnombudsmannen är även kritisk till att enstaka flickor placeras på boenden med enbart pojkar. Vikten av ökat samarbete mellan statliga myndigheter, kommuner och frivilligorganisationer betonas. Läs mer på

<http://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmanen/i-media/nyheter/2015/12/mottagandet-av-barnbrister/>

Rapporter

Europeiska barnombudsmän: Oacceptabel situation för barn på flykt

I en ny rapport från den europeiska barnombudsmanorganisationen ENOC är situationen för barn på flykt oacceptabel. Nära hälften av världens flyktingar är barn och deras rättigheter tas mycket sällan tillvara. Barnen på flykt löper många risker, inte bara under tiden på flykt utan även efter ankomst till Europa. De största riskerna under tiden på flykt är exponering för hot, våld, sexuella övergrepp samt drunkning vid båtferd över Medelhavet. De största riskerna vid ankomst till transit- eller destinationsland är sjukdomar till följd

---

Nyhetsbladet Bus – Barn i utsatta situationer ges ut av Nätverket för socialt arbete med Barn i Utsatta Situationer – BUS, Mälardalens högskola. Nätverket är rikstäckande med syftet att främja och samordna vetenskapliga insatser inom området barn i socialt utsatta situationer.

Ansvarig utgivare: Elinor Brunnberg | **Prenumeration:** Kim Talman

Telefon: 016-15 34 94 | **Telefon:** 016-15 32 57

E-mail: elinor.brunnberg@telia.com | **E-mail:** kim.talman@mdh.se

Medskribent: Jeanette Åkerström Kördel

av mat- och värmebrist samt utsatthet för hot, våld, sexuella övergrepp och exploatering. Speciellt flickor befinner sig i en utsatt situation.

Den största bakomliggande orsaken till de farliga förhållandena för barn på flykt är enligt rapporten att det saknas legala möjligheter att ta sig till Europa från andra delar av världen. Rapporten uppmanar således EU att införa lagliga vägar att ta sig in i Europa samt strikta standardkrav för boende, prioritering av flyktingbarn inom EU och bättre insamling av data. Läs hela rapporten på

<http://www.barnombudsmannen.se/globalassets/english/safety-and-fundamental-rights-at-stake-for-children-on-the-move.pdf>

Stora brister i psykosociala miljön för ensamkommande barn

I en rapport från Akademikerförbundet SSR framkommer brister i mottagandet av ensamkommande barn. De största bristerna är avvísning av barn som trots beslut inte kan avvisas, att barn placeras hos personer med oklar anknytning till barnet samt att gode män ofta ansvarar för ett stort antal barn. I rapporten föreslås fler placeringsformer, ökad samverkan mellan myndigheter samt ett tak för hur många barn en god man får ansvara för. Läs hela rapporten på

https://akademssr.se/sites/default/files/files/delrapport_ekb.pdf

Två rapporter om ensamkommande barn

I rapporten *De ensamkommande flyktingbarnen och den svenska arbetsmarknaden* av Aycan Celikaksoy och Eskil Wadensjö framkommer att unga som anlänt som ensamkommande barn oftare arbetar och tenderar att ha högre löneinkomster än barn från samma länder som kommit tillsammans med vårdnadshavare.

Samma författare har även givit ut rapporten *Ensamkommande barn till Sverige*. Det är en registerstudie mellan åren 2003 och 2012 av ensamkommande barn folkbokförda i Sverige. Av de 9.975 barnen som ingår i studien har många haft föräldrar som också kommit till Sverige, men merparten har det inte. Läs mer på

<http://www.su.se/sulcis/publikationer/rapportserie/2015>

Ny antologi - Migration och etnicitet - perspektiv på ett mångkulturellt Sverige

I antologin finns bland annat ett kapitel av Elinor Brunnberg om att växa upp utan familj eller i ett transnationellt familjesystem.

Att komma till en by på landet i Sverige

Ny artikel av Ulrika Wernesjö om att komma till ett nytt land från ensamkommande ungdomars perspektiv. Artikeln har titeln *Landing in a rural village: home and belonging from the perspectives of unaccompanied young refugees* och är publicerad i tidskriften *Identities: Global Studies in Culture and Power*, (22) 4: 451–467.

Nyanlända elevers mottagande och inkludering

Nyanlända och lärande Mottagande och inkludering av Nihad Bunar är en antologi om nyanlända elevers mottagande och inkludering i det svenska skolsystemet. Antologin ges ut av Natur och Kultur.

Forskningsanslag

Senast 15 mars kan du söka projektbidrag från Vetenskapsrådet inom områdena humaniora och samhällsvetenskap, medicin och hälsa samt konstnärlig forskning. Projektbidrag för forskning om rasism (HS) är senarelagt.

Läs mer på:

<http://www.vr.se/forskningsfinansiering/sokabidrag/utlysningar.4.ead945b11f699b5085800013683.html>

Konferenser

Världskongress för barn om barns rättigheter CATS 26 juli - 1 augusti 2016: CATS - Children as Actors for Transforming Society - Local to global: How will we influence policy? Se mer på:

<http://www.caux.ch/CATS>

Nyhetsbladet Bus – Barn i utsatta situationer ges ut av Nätverket för socialt arbete med Barn i Utsatta Situationer – BUS, Mälardalens högskola. Nätverket är rikstäckande med syftet att främja och samordna vetenskapliga insatser inom området barn i socialt utsatta situationer.

Ansvarig utgivare: Elinor Brunnberg | **Prenumeration:** Kim Talman

Telefon: 016-15 34 94 | **Telefon:** 016-15 32 57

E-mail: elinor.brunnberg@telia.com | **E-mail:** kim.talman@mdh.se

Medskribent: Jeanette Åkerström Kördel